

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לב עמוד ב

- א** מהו שיעור אכילת תרומה בשוגג להתחייב עליה חומש ?
- ב** לאבא שאול, זר שאכל פחות מכזית תרומה אך היא שוה פרוטה, האם חייב בחומש ?
- ג** מהו שיעור הנאה מן ההקדש להתחייב עליה קרבן מעילה ?
- ד** מעל במזיד האם הוא חייב קרבן אשם מעילות, ומנין ?

- א** תנא קמא: כזית, שנאמר "כי יאכל" וסתם אכילה כזית.
אבא שאול: שוה פרוטה. שנאמר "ונתן לכהן", ואין נתינה בפחות משוה פרוטה.
[ו"כי יאכל" ממעט מזיק תרומה שפטור מן החומש].
- לחכמים, "ונתן" מלמד שמשלם בפירות הראויים להיעשות תרומה, ולא בכסף.
- ב** סבר רב פפא: פטור, שאינו חייב חומש אלא בתרומה ששוה פרוטה, וגם שיעורה כזית.
מסקנת רב פפא: חייב, כיון שחייב חומש תלוי רק בשיעור שוה פרוטה.
- ג** שוה פרוטה. שהמועל בשוגג חייב לשלם להקדש כפי שמעל בתוספת חומש, ומביא קרבן "אשם מעילות". [ועיין עור דף לג. שאלה א]
- ד** הדין: פטור מאשם מעילות, שנאמר "כי תמעול מעל וחטאה בשגגה".
קושיא: למה צריך לפסוק זה, והרי ניתן ללמוד זאת מקל וחומר:
אם האוכל חלב במזיד חייב כרת, אך פטור מן הקרבן. המועל במזיד שאינו חייב אלא מיתה בידי שמים [וכרבין], כל שכן שיהא פטור מן הקרבן.
תירוץ: 1. יתכן שמעילה חמורה יותר, שכן חייב בה מיתה אף בפחות מכזית.
[ובלבד שיהא שוה פרוטה, וכאבא שאול].
2. מעילה חמורה שאף המתעסק חייב שנאמר "וחטאה בשגגה" כל שגגה שהיא. אבל בשאר איסורים המתעסק פטור מחטאת, שנאמר "אשר חטא בה".

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לג עמוד א

א] האם המועל במזיד חייב מיתה בידי שמים, ומניין ?

ב] כיצד המתעסק במעילה חמורה יותר מן המתעסק במלאכת שבת ?

ג] הפריש תרומה בפסח מתבואה שהחמיצה, האם היא קדושה ?

ד] האם תורמים מפירות טמאים על פירות טהורים ?

א] רבי: חייב. ונלמד בגזירה שוה "חטא חטא" מתרומה שהיא במיתה.

לרבה ורב ששת: מכאן ששיעור מעילה בכזית, כשם שתרומה בכזית.

לרב פפא: מכאן ששיעור מעילה בפרוטה וכאבא שאול, כשם שתרומה בפרוטה.

חכמים: פטור ממיתה, וישנו באזהרה. ונלמד בגזירה שוה "חטא חטא" מאזהרת תרומה.

אך אין למדים שחייב מיתה כבתרומה, ששם נאמר "ומתו בו" למיעוט.

ב] מר בריה דרבנא: נתכוון לחתנך תלוש וחתך מחובר, פטור מחטאת.

אך נתכוון להתחמם בגיזי חולין והתחמם במקומם בגיזי עולה, מעל.

רב נחמן בר יצחק: נתכוון להגביה תלוש וחתך מחובר, פטור מחטאת.

אך הושיט ידו ליטול חפץ וסך ידו בלא כונה בשמן של קודש, מעל.

ג] רב נחמן בר יצחק: החמיצה בעודה מחוברת לקרקע ונתלשה בפסח, אינה קדושה.

כי מעולם לא היתה ראויה לאכילה, ונאמר "תתן לו" לאכילה ולא להסקה.

רב הונא בריה דרב יהושע: אפילו אם החמיצה לאחר שנתלשה אינה קדושה.

שנאמר "ראשית דגנך", ומשמע ששייריה ניכרים ומותרים לישראל.

ושיירי תרומת חמץ אינם ניכרים, שהרי אסורים באכילה משום איסור חמץ.

ד] לכתחילה: אין תורמים מפני שמפסיד את הכהן.

בדיעבד: בשוגג תרומתו תרומה, הואיל והיו ראויים להיות תרומה עד שנטמאו.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לג עמוד ב

- א] משקה הבלוע בזג הענב, האם הוא "מיפקד פקיד" או "מיבלע בליעי", ומה נפקא מינה ?
- ב] לרב חסדא, באיזה אופן "טמא מת שסחט ענבים כביצה מכוונת טהורים" ?
- ג] לר' יוחנן, מדוע זר שאכל תרומת תותים טמאים בשוגג פטור מלשלם, והרי יכול הכהן לדורכם פחות מכביצה ?
- ד] האם מותר לכהן להדליק בפת או שמן של תרומה טמאה, ומדוע ?
- ה] האם מותר לכהן להשהות גרעיני חטה של תרומה טמאה עבור הסקה ?

- א] הדין: לר' יוחנן, מיפקד פקיד ואינו מחובר לפרין, וכשנטמא הענב לא נטמא המשקה עמו. לרב חסדא, מיבלע בליעי, וכשנטמא הענב נטמא עמו המשקה שבתוכו.
נפקא מינה: לר' יוחנן, הסוחט ענבים טמאים פחות מכביצה, היין כשר לנסכים.
שכל שלא יצא המשקה מן הזג, אינו נחשב משקה ואינו ראוי להיטמא. ולכשסוחטו והמשקה נוגע בזג, אין בענב שיעור כביצה לטמאו.
- מעיקר הדין מותר לסחוט אף כביצה, כיון שמיד כשסוחט נחסר מן השיעור. אך חכמים גזרו שמא יסחט יותר מכביצה.
- הגם שהזג כשלעצמו אין כביצה אלא בצירוף המשקים, והם אינם טמאים. לגבי השיעור לטמא אחרים מצטרפים המשקים, כיון שהם טפלים לו.
- ב] סחט ענבים שלא הוכשרו לקבל טמאה. וכשסחטם ונתכשרו, נתמעט שיעורם מכביצה. ולא נגע הסוחט במשקה, ודרכן בפשוטי כלי עץ ובכך לא נטמא המשקה בנגיעת הכלי.
- ג] חכמים אסרו לסוחטם שמא יבוא לידי תקלה, שיאכלם בשעה שדורכם.
- ד] מותר, ובלבד שאין חשש לתקלה שיאכל מהם בינתיים. לכן יזרוק את הפת בין העצים כדי שתימאס, ומדליק את השמן בכלי מאוס.
- ה] רב הונא: אסור מחשש תקלה, לפי שאינם נמאסים כשזורקם לבין העצים. ר' יוחנן: מותר אם נשלקו והושלכו לבין העצים שימאסו, שבכך אין חשש תקלה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לד עמוד א

- א] שתיל תרומה תלוש נטמא וחזר ושתלו בקרקע, מה דינו ?
- ב] מה דין גידולי תרומה, או גידולי גידולי תרומה ?
- ג] מהו גדר פסול "היסח הדעת" בתרומה וקדשים ?
- ד] קרבן שנפסל, האם שורפו מיד ?
- ה] עבור מה שימש הלול הקטן שהיה בין הכבש למזבח ?

א] **טומאה:** טהור. מפני שחיבורו לקרקע מבטל מעליו שם אוכל, ופקעה טומאתו. **אכילה:** לרבה, לזר אסור. ואף שפקעה הטומאה, שם תרומה לא פקע. לרב ששת, אף לכהן אסור לאכול, שבשעה ששתלו נפסל בהיסח הדעת. [ועיין עוד דף לד: שאלה ג, בטעמו של ר' ירמיה]

ב] **דבר שזרעו כלה:** מעיקר הדין הגידולים חולין. אך חכמים גזרו להחשיב את הגידולים כתרומה, כדי שישראל לא יזרעם ויעכבם לעצמו. **דבר שאין זרעו כלה:** הם תרומה, בין הגידולים [העלים הראשונים שהתרחבו], ובין גידולי הגידולים [עלים חדשים שנוספו].

ג] **ר' יוחנן:** חשש טומאה. לכן אם יבא אליהו הנביא ויעיד שטהורה, שומעים לו. **ריש לקיש:** פסול הגוף, לכן אף אם אליהו יטהרה אין שומעים לו.

ד] **תנא קמא:** פסול בגוף הקרבן, כגון טומאה או פיגול, יצא חוץ למקומו, ישרוף מיד. נפסל הדם [נשפך או נטמא], או נטמאו הבעלים, תעובר צורתו שיפסל בלינה. **רבה בר אבוא:** אפילו פסול בגוף הקרבן צריך עיבור צורה [מלינו ושורפו למחרת].

ה] **היו זורקים לתוכו פסולי חטאת העוף,** ומשהים אותם עד למחר ושורפים אותם. **ר' יוחנן:** נפסל בהיסח הדעת, והואיל ואינו אלא ספק טמא אין לשורפו מיד. **ריש לקיש:** אף הנפסל בגופו צריך לינה, וכשיטת רבה בר אבוא.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לד עמוד ב

- א** [נטמא בשר הקרבן או שיצא מחוץ לעזרה, האם זורקים את הדם ?
- ב** [מים העומדים לניסוך המים שנטמאו, האם ניתן לטהרם ?
- ג** [לר' ירמיה, מדוע גזרו חכמים לכהנים שלא לאכול שתיל תרומה טמאה שזרעו בקרקע ?
- ד** [לר' יוחנן, דרך ענבים טמאים, האם היין כשר לנסכים ?
- ה** [כמה ענבים טמאים של חולין דורך בבת אחת מבלי לטמא את היין ?

- א** [ר' אליעזר: זורקים, שסובר "דם ואף על פי שאין בשר".
ר' יהושע: אין זורקים, שסובר "אם אין בשר אין דם".
ואם זרק, הקרבן כשר בדיעבד. כיון שאם נפסל בטומאה, הציץ מרצה.
ואם נפסל ביוצא, הזריקה מועילה בדיעבד, הואיל והבשר קיים.
- ב** [מן התורה: משיקם (מחברם) למי מקוה ונטהרים, שזו היא זריעתם.
מדרבנן: השקה מועילה רק אם השיקם קודם שהקדישם.
אביי הסתפק האם ההקדשה היא דוקא על ידי נתינתם בכלי שרת, או אפילו אם הקדישם באמירה בפה.
- ג** [מעלה עשו שאין הזריעה מטהרת לאכילה. אך לא עשו מעלה שתטמא אחרים.
- ד** [מן התורה: כשר. כיון שהיין רק מופקד בזגים, ולא נטמא כשנטמאו הענבים.
מדרבנן: לרב דימי, אם הקדישם ואחר כך דרכם, פסולים לנסכים משום מעלה.
לרב יוסף: כשר, שכל שלא נתקדש בכלי שרת לא עשו בו מעלה.
[בענבים של תרומה שאינה טעונה קדושת כלי, עשו מעלה בקדושת פה].
- ה** [ענבים שני: פחות מכביצה, אבל יותר מכביצה היין נעשה ראשון כשיוצא מהענבים.
ענבים שלישי [שנעשו על טהרת התרומה]: כמה שירצה, כי שלישי אינו מטמא משקים.